

גניבת כספים ממשרדי יחידת שיקום השכונות

1. כללי

- 1.1 ב- 29/10/08 התרחש ארוע גניבת כספים במשרדי יחידת שיקום השכונות שבעמידר מאחת העובדות העוסקת גם בגביית כספים.
- 1.2 על פי תלונה שהוגשה במשטרה על ידי העובדת, הגב' א.ל., נכנס אדם זר למשרדי היחידה וגנב מתיקה את ארנק הכסף. הארנק הכיל מסמכים אישיים וכספים פרטיים והן סכום כספי של 756 ₪, שאותו גבתה העובדת עבור פעילות סדנה בתנאי נופש לאוכלוסייה חרדית (לציין כי מתחת לארנק היתה מעטפה נוספת ובה כסף רב שהגנב לא הבחין בקיומה. כמו כן ראוי לציין כי לפני מספר חודשים התרחש ארוע דומה של גניבת ארנק מאחת העובדות ביחידה).
- 1.3 על פי נוהלי העירייה (נוהל מס' 3.02.3 – נוהל גביית כספים במוקדי גבייה עירוניים), ככול מקרה של ארוע גניבת כספים, ייבדק הנושא על היבטיו המקצועיים על ידי צוות בדיקה מקצועי שיכלול את המבקר ומנהל מחלקת החשבות. דוח הבדיקה שיבדוק את הנושא על היבטיו המקצועיים, מסקנות והמלצות יוגש למנכ"ל ולגזבר העירייה לצורכי קבלת החלטה כיצד לנהוג בנושא.
2. הביקורת נפגשה ושוחחה עם מנהלת אגף הרווחה, חשבת האגף, מנהלת היחידה לשיקום השכונות והעובדת שממנה נגנבו הכספים א. ל.
3. **להלן סיכום ממצאי הבדיקה:**
- 3.1 ביחידת השכונות נגבים כספים מתושבי העיר עבור פעילויות בפרויקטים שונים המבוצעים בשיתוף פעולה של היחידה לשיקום שכונות עם אגף הרווחה, עמותת ש.ק.ל., החברה לתרבות פנאי וספורט ועיריית בת-ים. העובדת האחראית לגביית הכספים הינה עובדת שכונתית קהילתית, עובדת עיריית בת-ים. פעילותה מתקצבת מתקציבי שיקום שכונות ועיריית בת-ים והינה כפופה בפעילותה הן למנהלת יחידת השכונות והן לאגף הרווחה.
- למרות כפיפותה המקצועית לאגף הרווחה ופעילותה בגביית כספים, חשבת האגף, מנהלת האגף או מנהלת יחידת השכונות לא דאגו לוודא כי היא פועלת בגביית הכספים על פי נוהלי העירייה.
- 3.2 נוהל גביית כספים, שמירתם והפקדתם – נוהל מס' 3.02.3, לא היה מצוי כלל ביחידת השכונות ולא היה מוכר למנהלת ולא בידי העובדת והיא לא ידעה כלל על קיומו. לטענת חשבת האגף, היא לא ידעה כלל על קיומו של מוקד גביית כספים זה ביחידת השכונות!
- הביקורת דוחה על הסף טיעון זה של החשבת.

גניבת כספים ממשרדי יחידת שיקום שכונות

- 3.3 בבדיקת הארוע נמצאו ליקויים בתחום גביית כספים, שמירתם והפקדתם, כגון:
- 3.3.1 אי מתן קבלות לתושב המשלם מייד עם התשלום, אלא רק לאחר מספר ימים.
 - 3.3.2 שמירת כספים וניהולם לא בהתאם לנוהל.
 - 3.3.3 אחזקת כספים שנגבו בתוך ארנק פרטי ולא בתוך מקום מוגן – כספת. כתוצאה מכך נגנבו 756 ₪ כספי עירייה.
 - 3.3.4 שמירת כספים בכספת לא מתאימה (רק מנעול ללא קודן) כשהיא מותקנת בקיר חיצוני ולא בהתאם לנוהל שנקבע בנושא.
 - 3.3.5 עובדת העירייה הכפופה לאגף הרווחה ממשיכה לגבות כספים עבור עמותת ש.ק.ל., וזאת בניגוד להנחייה מפורשת של מבקר העירייה שהוצאה למנהלת וחשבת האגף ב- 16 בספטמבר 2008 להפסיק גביית כספים זו עבור העמותה ולפעול ולקיים את נוהל 3.02.3 על מנת למנוע ארועים עתידיים של גניבת כספים.
 4. צוות הביקורת סבור כי לאור מקרי גניבת הכספים שהתרחשו בעבר בעירייה, שמהם יצאו מנהליהם ללא כול נזיפה ואף אחד מהעובדים או המנהלים נשא ושילם את הנזק הכספי שנגרם לעירייה, ראוי כי במקרה הנוכחי תוטל האצבע המאשימה כלפי המנהלים וחשבת האגף שאינם מוודאים כי עובדיהם יפעלו על פי נוהלי העירייה, ואינם מקיימים בקרה פנימית על פעולות גביית הכספים במוקדי הגבייה שבאחריותם.
 - יתרה מכך, צוות הבדיקה סבור כי ראוי שהנזק הכספי שנגרם לעירייה בסך 756 ₪ יושת באופן אישי לתשלום על ידי 3 מנהלים אלו (מנהלת אגף הרווחה, חשבת האגף ומנהלת היחידה לשיקום שכונות) בגין אי קיום הוראות ונוהלי העירייה.
 5. הטמעת נוהלי העירייה לכלל המנהלים ובחלק מהמקרים עד לרמת העובדים העוסקים בנושאים מקצועיים מתגלה מדי פעם מחדש כנושא "בלתי סגור וראוי כי תינתן הדעת כיצד להטמיעו ביסודיות וביתר שאת על מנת שיופקו התועלות מכתובת נוהלים זו ולא תחזרונה יותר שגיאות שנעשו בעבר.
 6. לאור העובדה כי זה המקרה השני של גניבת ארנקים ביחידת השכונות ראוי כי תינתן הדעת למניעת כניסת תושבים/אזרחים באופן חופשי למשרדים ללא כול בקרה, או, לחליפין, להורות לעובדים לסגור את תיקיהם האישיים בארונות סגורים.
 7. **פירוט ממצאי הבדיקה – ראה בנספח א'.**
 8. **הפעולות שנקטו בעירייה בעקבות הדוח הן:**
 - 8.1 זומנה ישיבה בראשות מנכ"ל העירייה, בהשתתפות כול המנהלים הנוגעים לנושא ביחד עם הגזבר, המשנה למנכ"ל והמבקר. בישיבה הציג המבקר את סיכום מסקנותיו והמלצותיו באשר לאירוע שהתרחש.

גניבת כספים ממשרדי יחידת שיקום שכונות

- 8.2 המנכ"ל רואה **בחומרה רבה** את אירוע גניבת הכספים והממצאים המצביעים על כך שעובדים ומנהלים בעירייה אינם קוראים ומיישמים כהלכתם את נוהלי העירייה, למרות כנס המנהלים שנערך באשכול הפייס, ולמרות שחשב העירייה הפיץ את הנוהל בנושא זה באופן נפרד לכול החשבים ולכול מוקדי הגבייה.
- 8.3 המשנה למנכ"ל ינסח מכתבי נזיפה למנהלים ולעובדת המעורבים בנושא.
- 8.4 חשבי החטיבות חייבים לראות עצמם כאחראים באופן מלא לתפקודם הכספי והמקצועי על פי הנוהל של כול מוקדי הגבייה שבאחריות האגף/החטיבה.
- 8.5 מוקד הגבייה של יחידת השכונות עבר על פי החלטת המנכ"ל לאחריות החברה לתרבות פנאי וספורט. חשבת האגף תתאם פגישה עם חשב החברה על מנת להעביר אליו באופן מסודר מבחינה כספית את מוקד הגבייה הזה.
- 8.6 יש להפסיק לאלתר את הנוהג הבלתי תקין של גביית כספים מתושבים ללא מתן קבלה המאשרת את קבלת הכסף. החשבים ייודאו זאת באופן אישי כי כול גובי הכספים שבאחריותם נוהגים כך.
- 8.7 במהלך חודש פברואר 09 תיערך השתלמות לכול גובי הכספים והחשבים בנושא גביית הכספים ואופן הפקדתם ושמירתם.
- 8.8 זו הפעם האחרונה שהעירייה אינה מחייבת את המנהלים לשאת עליהם את עלות הנוק הכספי שנגרם לעירייה. מעתה ואילך כול אירוע נוסף של גניבת כספים באחד ממוקדי הגבייה הכספיים בעירייה שיימצא בו אי הקפדה ואי שמירת הנוהל, יושת תשלום הנזק הכספי שנגנב לעירייה על כתפי העובד והמנהלים הממונים עליו.
- מכתב בנושא הנדון יופץ על ידי המבקר לחשבי החטיבות שידאגו להעבירו לכול אחד ממוקדי הגבייה שבאחריותם.
- 8.9 הגזבר יזכה את רישומי היחידה בסכום הכספי שנגנב בסך 756 ₪.

נספח א'

פירוט ממצאי הבדיקה :

1. הכרת הנוהל העוסק בגביית כספים, שמירתם והפקדתם

- 1.1. מנהלת יחידת השכונות והמזכירה העוסקת בגביית כספים לא הכירו את הנוהל העירוני שהיה בנושא גביית כספים, אופן גבייתם, שמירתם והפקדתם והוא לא מצוי בידם !
- 1.2. חשבת אגף הרווחה ומנהלת האגף לא דאגו לוודא כי כול העובדות העוסקות בגביית כספים באגף הרווחה יכירו את הנוהל והחשוב מכול - שהוא יימצא בידן והן יפעלו על פיו.
- 1.3. הביקורת מציינת נושא זה **בחומרה רבה** היות שבכול פעם מחדש היא מגלה כי הטמעת הנוהלים בעירייה אינה מגיעה במקרים רבים לידיעת המנהלים או העובדים העוסקים במלאכה או אינה מוטמעת אצלם באופן יסודי.
- 1.4. לביקורת הסתבר כי חשבת החטיבה לא ידעה כלל על קיומו של מוקד גבייה כספי זה ולכן לא הנחתה אותו או בדקה את פעילותו, ורק עתה בעקבות הגניבה שהתרחשה תעשה פעולה מצידה לתדרך ולבדוק את פעולותיה של העובדת, אולם גם כאן כנראה בקצב איטי מאוד וגם לאחר שבוע ימים מאז הארוע לא טרחה החשבת להגיע למוקד גבייה זה, לבדוק את אשר נעשה בו ולתדרך את העובדת.

2. גביית הכספים

- 2.1. ביחידת השכונות 3 עובדות שכונתיות העוסקות בקשר עם הקהילה ובפרויקטים שונים הנעשים בשיתוף פעולה עם אגף הרווחה, אגף החינוך, החברה לתרבות פנאי וספורט ועמותת ש.ק.ל. בחלק מהפרויקטים הנ"ל נגבים כספים. הכספים שנגבו במקרה הנדון היו עבור סדנה בתנאי נופש למשפחות חרדיות בקהילה. מכול משפחה נגבו 378 ₪, פרויקט משותף עם אגף הרווחה.
- 2.2. לביקורת הסתבר כי העובדות השכונתיות נוהגות לגבות כסף מהתושבים המשתתפים בפרויקטים ולא לתת להם מייד קבלה עבור התשלום, אלא רק לרשום אצלן את שמו של המשלם.
הכסף מועבר מאוחר יותר לאגף הרווחה מונפקות הקבלות ואלו מועברות בהמשך לתושבים ששילמו, וכך היה במקרה הנדון. הגבי א.ל. אספה כסף מ- 2 משפחות ללוא מתן קבלות עבור התשלום - סה"כ 756 ₪ = 378 X 2 ₪.

גניבת כספים ממשרדי יחידת שיקום שכונות

- 2.3. לביקורת לא ברור מדוע לא ניתנו קבלות לתושבים המשלמים היות שהעובדת מחזיקה ברשותה גם פנקס קבלות של העירייה.
- הביקורת הורתה את העובדת א. ל. להנפיק מייד קבלות תשלום ל- 2 המשפחות ששילמו את כספן, וזאת לאחר שמספר ימים קודם לכן ניתנה הוראה שכזו למנהלת יחידת השכונות, אולם הדבר לא בוצע.
- 2.4. עוד הסתבר לביקורת כי העובדות ביחידת השכונות נוהגות לאסוף כספים ולהנפיק קבלות עבור פרויקטים המבוצעים עם עמותת ש.ק.ל., וזאת בניגוד מפורש להנחיות שקיבלו מנהלת אגף הרווחה וחשבת האגף בחודש ספטמבר 08 להפסיק לגבות כספים על ידי עובדת האגף עבור עמותת ש.ק.ל. גם כאן עולה כי ההנחיות הניתנות למנהלים באגף הרווחה אינן מגיעות אל העובדות העוסקות בפועל במלאכה ולא מתקיימת בקרה על יישום ההוראות המקצועיות הניתנות.
- 2.5. לכספים הנגבים עבור עמותת ש.ק.ל. ניתנות קבלות לתושבים מפנקס הקבלות של העמותה המצוי בידי העובדת. הכספים מופקדים על ידי העובדת בבנק והעובדת מקבלת שובר זיכוי. מעת לעת נפגשת העובדת עם מנהלת החשבונות של העמותה לצורכי התחשבות כספית. כאמור, העובדת לא קיבלה כול הנחייה ממנהלת אגף הרווחה או חשבת האגף להפסיק לגבות כספים עבור העמותה.
- 2.6. לכספים הנגבים עבור פרויקטים של החברה לתרבות פנאי וספורט ניתנות קבלות מפנקס קבלות המצוי בידה של החברה. הכספים מועברים מעת לעת לחשב החברה או אחת מהעובדות אצלו, והעובדת ביחידת השכונות מעבירה אליהם את הכספים שהיא גבתה ומזדכה עליהם.
- 2.7. לכספים שאותם גובה העובדת עבור פרויקט שיפוץ בתים מוצאות קבלות מפנקס קבלות של עיריית בת-ים המצוי בידה. כספים אלו מופקדים בעירייה בענף שטרות.

3. שמירת כספים בכספת

- 3.1. במשרדי היחידה לשיקום שכונות מותקנת כספת לשמירת כספים. לכספת אין קודן מספרים והיא ננעלת רק במפתח. הכספת מותקנת בחוסר תבונה בקיר החיצוני של המבנה העשוי בלוקים, כך שגנב החפץ לגונבה יכול על נקלה לשבור את קיר המבנה בחוץ ולשלוף אותה.
- 3.2. לדברי העובדת, רק לה ולמנהלת היחידה מפתחות לכספת זו.
- 3.3. כספים מוכנסים לכספת על ידי ומוצאים ממנה מבלי לנהל רישום תנועת הכספים ביומן קופה, על פי הנוהל המחייב זאת. הביקורת ביקשה ממנהל מחלקת החשבונות להוציא דוגמה לדף רישום ביומן כספת.

גניבת כספים ממשרדי יחידת שיקום שכונות

במקרה האירוע הוציאה העובדת את 756 ₪ מהכספת ושמה אותם בארנקה ותכננה ללכת להפקידם באגף הרווחה, אולם העובדת מאגף הרווחה ביקשה ממנה להביא את הכספים רק ביום למחרת. במקום להחזיר את הכספים לכספת השאירה העובדת א. ל. את הכספים בארנקה וההמשך ידוע.

3.4. לדברי העובדת, היא שומרת בכספת סכומי כסף במזומן או המחאות בסכומים קטנים יותר מהמוגדר בנוהל: 3,000 ₪ במזומן ו- 20,000 ₪ בהמחאות.